

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. juli 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Jørn Rasmussen
Sagsnr.: 2022-0030-7766
Dok.: 2493224

Besvarelse af spørgsmål nr. 1120 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1120 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 24. juni 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Mattias Tesfaye

/

Thomas Jørn Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1120 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvordan forholder ministeren sig til forslaget om at undtage visse sager fra nævningeting, f.eks. visse sager om vold eller visse sager om våben, uagtet om anklagemyndigheden har påstået fængselsstraf på fire år eller derover, set i lyset af at der generelt er set en stigning i antallet af de ressourcetunge nævningesager som følge af vedtagne strafskærpelser på en række områder? Sager om dom til anbringelse eller i forvaring skal fortsat behandles som en nævningesag.”

Svar:

1. Reglerne om nævnings medvirken i straffesager er fastsat i retsplejelovens § 686, stk. 4 og 5. Det fremgår således af stk. 4, at nævninger medvirker i 1) straffesager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf efter reglerne i straffelovens § 40, stk. 1, og § 61, 2) straffesager, hvor der bliver spørgsmål om dom til anbringelse i institution i medfør af straffelovens § 68 eller dom til forvaring i medfør af straffelovens § 70, og 3) straffesager vedrørende politiske lovovertrædelser.

2. Strafpåstandsgrænsen på 4 års fængsel eller derover i § 686, stk. 4, nr. 1, blev indsat ved lov nr. 298 af 6. juni 1984 om ændring af retsplejeloven (Lægdommere i straffesager, rationalisering af sagsbehandlingen ved domstolene m.v.) og var en opfølgning på Retsplejerådets betænkning 825/1977 om retternes kompetence og arbejdsform i straffesager og betænkning 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager m.v.

Det fremgår af betænkning 825/1977, at en række omstændigheder efter rådets opfattelse talte for at begrænse det daværende antal af straffesager, som skulle undergives nævningesagsbehandling, og at nævningesagsbehandling var særdeles tidskrævende, jf. betænkningens s. 34. Nævningesagsbehandling burde efter rådets opfattelse derfor begrænses til sager, hvor anvendelsen af denne tunge og bekostelige procesform stod i rimeligt forhold til sagens betydning for den enkelte og for samfundet.

Af betænkning 994/1983 fremgår Retsplejerådets overvejelser om indførelsen af en strafpåstandsgrænse på fængsel i 3 år eller derover som afgrænsning for, hvilke sager der skal behandles som nævningeting. På baggrund af Retsplejerådets gennemgang af de sager, der efter de daværende regler skulle behandles ved nævningeting, fandt rådet, at en gennemførelse af en

ordning, hvorefter straffesager, hvori der er spørgsmål om straf af fængsel i 3 år eller derover, uden særlige undtagelser skulle behandles ved nævningeting, ville betyde en væsentlig forøgelse af antallet af nævningesager, jf. betænkningens s. 86. Retsplejerådet foreslog på den baggrund en række undtagelser til reglerne om nævningesagsbehandling, der skulle gælde for særlige sagstyper.

3. Som det fremgår ovenfor, er strafpåstandsgrænsen imidlertid fastsat til fængsel i 4 år eller derover. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 298 af 6. juni 1984 herom, at en vidtgående udvidelse af antallet af nævningesager, som et strafpåstandskriterium på fængsel i 3 år eller derover efter Retsplejerådets vurdering ville indebære, ville medføre uheldige virkninger for sagsbehandlingstiderne og dermed også for varetægtsfængslingstiderne og ville være i modstrid med de bestræbelser, som igennem de senere år var foretaget med henblik på at nedbringe de meget lange ventetider ved domstolene, herunder ikke mindst ved landsretterne, og at Justitsministeriet på den baggrund foreslog gennemført en ordning, hvorefter sager normalt skal behandles ved nævningeting, hvis der er spørgsmål om straf i 4 år eller derover, jf. Folketingstidende 1983-84, 2. samling, Tillæg A, sp. 1610.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det ved udarbejdelsen af reglerne om nævningesager har været en forudsætning, at nævningebehandling bortset fra politiske overtrædelser kun skulle anvendes med hensyn til de groveste forbrydelser samt de sager, der tidligere blev betegnet "misgerningssager" (forbrydelser hvor kunne udmåles til livstid eller livsvarigt strafarbejde), jf. herved også betænkning 825/1977, s. 35.

4. I retsplejelovens § 686, stk. 5, er der fastsat undtagelser til reglerne om nævningesagsbehandling, hvorefter nævninger ikke medvirker i 1) straffesager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 172, 173, 191, 191 a, 286, 289 eller 290 eller § 290 a, stk. 2, medmindre sagen omfatter andre lovovertrædelser, der efter stk. 4 skal pådømmes under medvirken af nævninger, og 2) de i stk. 4, nr. 1, nævnte straffesager, som fremmes efter § 831 (tilståelsesager).

Ved afgørelsen af, om en straffesag efter stk. 4, nr. 1, skal behandles ved nævningeting, skal der således ses bort fra overtrædelse af de i stk. 5, nr. 1, nævnte forbrydelser, hvis der vil blive spørgsmål om lavere straf end fængsel i 4 uden samtidig forfølgning af disse overtrædelser.

Undtagelsen til nævningsagsbehandling i § 686, stk. 5, er blevet udvidet ad flere omgange. Seneste udvidelse skete ved lov nr. 1169 af 8. juni 2021 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Effektivisering af straffesagskæden, digital kommunikation i skiftesager, pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige m.v.), hvorefter undtagelsen blev udvidet til at omfatte sager om overtrædelse af straffelovens § 191 a (grov dopingkriminalitet) og § 290 a, stk. 2 (grov hvidvask). Det fremgår bl.a. af forarbejderne hertil, at forslaget om undtagelse af disse sager fra nævning skulle medvirke til at sikre en bedre ressourceanvendelse i forhold til brug af lægdommere ved at undtage bestemte kategorier af straffesager, som i praksis er mindre egnede til behandling af bl.a. nævninge, jf. Folketingstidende 2020-21, A, L 212 som fremsat, s. 10.

5. Hurtig og effektiv sagsbehandling er en grundlæggende forudsætning for et velfungerende retssamfund. Sagsbehandlingstiderne har betydning for både forurettede, sigtede og tiltalte, men også for mulighederne for at opklare forbrydelser og for den generelle retsfølelse i samfundet. Det er i den forbindelse vigtigt, at strafferetsplejen er indrettet hensigtsmæssigt og tidsvarende.

Jeg er derfor også åben over for at se på initiativer, der kan forkorte sagsbehandlingstiderne i straffesagskæden. Jeg finder dog, at det vil være mest hensigtsmæssigt at inddrage retssystemets aktører i sådanne overvejelser.